

Podsumowanie wyników i rekomendacje dla Gminy Leszno

(Kontrola Obywatelska Planów Gospodarki Niskoemisyjnej)

Uwagi i zastrzeżenia:

Na wstępie należy stwierdzić, że opinia Państwa wyrażona w podsumowaniu jest, tak jak i cała "kontrola" nierzetelna, wyrywkowa i nieprawdziwa. Nie jest także podpisana przez osobę, która tę opinię sformułowała.

Miasto Leszno od 2010 roku realizując zapisy "Programu ochrony powietrza dla strefy miasto Leszno" a od 2013 roku dla strefy Wielkopolska przekazuje mieszkańcom i podmiotom gospodarczym dotacje na zmianę sposobu ogrzewania, początkowo z udziałem pożyczek z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Poznaniu a od 2014 roku jako jedyne miasto w Wielkopolsce w ramach Programu KAWKA.

Ze względu na fakt, że głównym, jak wynikało z Programu, zanieczyszczeniem powietrza były pyły PM10 a te z kolei miały swoje źródło w niskiej emisji został opracowany, przy wykorzystaniu środków unijnych, unikalny w skali kraju program komputerowy pn. "Baza danych niskiej emisji dla miasta Leszna". Baza ta jest "żywym" dokumentem bowiem corocznie jest uzupełniana i zapisywane są w niej wszelkie zmiany sposobu ogrzewania.

W trakcie opracowania Bazy danych została przeprowadzona ankietyzacja wśród mieszkańców, wysłano ponad tysiąc ankiet, jednak odzew był bardzo niski, sięgający zaledwie kilkudziesięciu odpowiedzi. W mieście nie działa żadna organizacja ekologiczna, która w swoim statucie miałaby wpis dotyczący ekologii, dlatego też bardzo trudne jest włączenie szerokiego kręgu mieszkańców w proces tworzenia dokumentów strategicznych. Uznaje się, że przedstawicielami mieszkańców są członkowie Rady Miejskiej Leszna.

Nieprawdą jest, że w mieście występują problemy z ochroną powietrza, gdyż w 2015 roku, na skutek sześciolletnich wyżej opisanych działań miasto Leszno, jako jedyne w Wielkopolsce dotrzymało standardów jakości powietrza w zakresie pyłów PM10 wykazując tylko 25 przekroczeń w skali roku, przy dopuszczalnych 35. Również w zakresie stężeń bezno(a)pirenu miasto Leszno plasuje się w czołówce najczystszych miast Polski. W roku 2014 znalazło się na 13 miejscu, przy czym sześć miast wyprzedzających Leszno to były miasta leżące w pasie wybrzeża morskiego, gdzie występujące tam oddziaływanie bryzy morskiej w sposób naturalny usuwa wszelkie zanieczyszczenia. Przytoczone wyżej dane dostępne są na stronie Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Poznaniu, co przy minimum zaangażowania z Państwa strony łatwo można było wychwycić.

Nieprawdą jest, że cele i działania Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dostosowano do planów inwestycyjnych miasta zapisanych w WPI. Wręcz odwrotnie, to WPI drogą stosownej uchwały dostosowano do zapisów wynikających z projektu PGN.

Jeśli chodzi o przełożenie wszelkich planów strategicznych opracowywanych w mieście na obszar "aktywności dotyczących planowania przestrzennego" należy stwierdzić, że wszystkie projekty tych planów są konsultowane z Wydziałem Architektury, Planowania Przestrzennego i Budownictwa, natomiast plany zagospodarowania przestrzennego są opiniowane zarówno na etapie przystąpienia do planu jak i projektu planu (ustaleń planu) co do zgodności z zapisami planów strategicznych. Przed uchwaleniem plan zagospodarowania przestrzennego wykładany jest do publicznego wglądu i tutaj występuje konsultacja społeczna wszystkich zapisów. Wszystkie odpowiedzi na uwagi zarówno mieszkańców, organizacji, stowarzyszeń jak i podmiotów gospodarczych wymagają zajęcia stanowiska w formie uchwały przez Radę Miejską Leszna.

W ciągu ostatniego roku Rada Miejska Leszna podjęła uchwały o przyjęciu n/w planów strategicznych z dziedziny ochrony środowiska: Program usuwania azbestu, Program ochrony środowiska dla miasta Leszna (aktualizacja), Plan gospodarki niskoemisyjnej, natomiast w trakcie opracowania są: Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe i Plan mobilności miejskiej. Wszystkie te zadania w Urzędzie Miasta Leszna realizuje Referat Ochrony Środowiska i Rolnictwa w liczbie 5 pracowników wydając ponadto rocznie ponad 700 postanowień i decyzji administracyjnych jako miasto na prawach powiatu, realizuje kontrole z zakresu ochrony środowiska, prowadzi procedury udzielania dotacji na zmianę sposobu ogrzewania i usuwania azbestu itp.

Mając powyższe na uwadze jeszcze kilka słów o zaangażowaniu pracowników Urzędu w proces przygotowania PGN. Prawdą jest że Plan Gospodarki Niskoemisyjnej został zlecony firmie zewnętrznej, co nie znaczy, że od momentu podpisania umowy na jego wykonanie do przekazania gotowego dokumentu Urząd nie miał kontaktu z firmą go opracowującą. W treści umowy znalazły się wymogi, jakie stawiał Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie i od zawarcia umowy pracownicy Wydziału Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska mieli stały kontakt z firmą. Zapisy poszczególnych rozdziałów były wielokrotnie konsultowane i korygowane, bo doskonale zdajemy sobie sprawę, że żadna firma zewnętrzna nie zna tak dobrze problemów miasta jak jej mieszkańcy, w tym także pracownicy Urzędu. Konsultacje odbywały się zarówno drogą elektroniczną jak i w trakcie osobistych spotkań i wizji lokalnych. W ramach zlecenia firma przeprowadziła także warsztaty z pracownikami innych wydziałów oraz instytucji zewnętrznych, w tym Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz Inspektora Sanitarnego. Także w ramach zlecenia firma opracowała ulotkę, która została rozesłana do różnych instytucji i szkół a ponadto zostało przeprowadzone szkolenie dla pracowników Straży Miejskiej w zakresie kontroli emisji. Pracownicy wydziału jw. brali również udział we wszystkich szkoleniach jakie przeprowadzał NFOŚiGW. Projekt dokumentu został poddany ocenie

strategicznej i uzgodniony z Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Poznaniu a także z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu. Pozytywną opinię o dokumencie przedstawił również doradca energetyczny zatrudniony w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska w Poznaniu.

W dokumencie pojawiły się tylko te zadania, które są ważne dla rozwoju miasta a poziom wiedzy na temat niskiej emisji w lokalnej społeczności nie tylko podniósł się w czasie badania na etapie opracowania "Bazy danych..." ale podnoszony jest w sposób ciągły poprzez coroczne od sześciu lat udzielanie dotacji na zmianę sposobu ogrzewania. Mieszkańcy miasta doskonale wiedzą, że mogą skorzystać z dotacji, wiedzą także jaki jest cel dotacji a mianowicie, że miasto nie podnosi im standardu wyposażenia mieszkania czy budynku ale chce podnieść standardy jakości powietrza w mieście i mimo, że dotacja nie kompensuje całości ponoszonych przez nich kosztów corocznie pojawia się nowa grupa mieszkańców gotowa ponieść te koszty przy współudziale miasta. Należy podkreślić, że również w roku bieżącym jest duże zainteresowanie mieszkańców miasta uzyskaniem dotacji, którzy wiedzą o tym że już w roku 2015 miasto złożyło stosowny wniosek do WFOŚiGW w Poznaniu o dotacje w ramach programu KAWKA.

Na koniec pojawia się Państwa firma i w trybie korespondencyjnej kontroli, na podstawie jednej ankiety i jak się okazuje niepełnego rozpoznania tematu (brak wczytania się choćby w strony internetowe właściwych instytucji) feruje wyroki.

Nie napisałem o wielu sprawach, które można by jeszcze w tym temacie poruszyć, jak choćby o gazowej kotłowni kogeneracyjnej o mocy 15 MW zainstalowanej w leszczyńskim MPEC, czy też u uwarunkowaniach prawnych, które obowiązują urzędnika, itp. ale myślę że temat dostatecznie wyczerpałem.

Z poważaniem

Marian Bartkowiak

Naczelnik Wydziału

Podsumowanie wyników i rekomendacje dla Gminy Leszno

(Kontrola Obywatelska Planów Gospodarki Niskoemisyjnej)

Uwagi i zastrzeżenia (Nr 2):

Dziękuję za szybką odpowiedź, jednak w dalszym ciągu muszę stwierdzić, że opinia jest nierzetelna bowiem z Pani pisma wynika, że nie macie Państwo wiedzy o mieście Lesznie. Z całości sprawy wynika także, że ankieta nie była na tyle trafnie skonstruowana aby mogła stanowić wyczerpujący materiał do oceny.

Podpisanie jakiegokolwiek opinii, czy kontroli przez osobę ją sporządzającą jest na dzisiaj standardem, którego wszyscy przestrzegają. Nawet Najwyższa Izba Kontroli podaje w wystąpieniu pokontrolnym kto przeprowadził kontrolę, kto sporządził wystąpienie a całość podpisuje dyrektor właściwej delegatury. Jeżeli Państwa opinię sporządzał zespół to należy podać wszystkie nazwiska osób ją sporządzających. Nie ma uzasadnienia do "chowania się pod szyld instytucji", którą Państwo reprezentujecie.

"Baza danych niskiej emisji dla miasta Leszna" nie jest dokumentem ogólnie dostępnym, gdyż zawiera dane wrażliwe. Dostęp do Bazy danych jest możliwy tylko w Referacie Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miasta Leszna na trzech komputerach, w tym na moim, a dostęp jest ograniczony znajomością hasła. Baza jest, jak wcześniej wspomniałem programem komputerowym, specjalnie dedykowanym na potrzeby miasta Leszna i została zapisana w systemie SQL na serwerach obsługujących Urząd. Wynika to z praw autorskich, do których nabył również prawa Urząd Miasta Leszna.

Jeśli chodzi o sam dokument to należy stwierdzić, że Plan Gospodarki Niskoemisyjnej jest opracowaniem wysoce specjalistycznym i nie ma uzasadnienia zakładać, że każdy mieszkaniec miasta będzie chciał lub ma taką wiedzę aby przyswoić sobie specjalistyczne pojęcia dotyczące niskiej emisji, umiał rozszyfrować skrót PM10, wiedział co to jest benzo(a)piren, czy wreszcie jaki jest potencjał niszczenia warstwy ozonowej przez dwutlenek węgla. Jako ciekawostkę mogę podać, że w trakcie, jak sama Pani zauważyła, ożywionej dyskusji na sesji Rady Miejskiej Leszna nad PGN-em, jeden z radnych stwierdził, że CO₂ nie jest gazem cieplarnianym (sic!).

Nie jest zadaniem urzędnika krzewienie zasad demokracji lokalnej, a tylko ich przestrzeganie. To Państwa stowarzyszenie winno podjąć prace nad rozwijaniem demokracji lokalnej, np. w dziedzinie ochrony środowiska a później ewentualnie sprawdzać efekty swojej pracy ale zdecydowanie nie poprzez tępienie urzędników.

W poprzednim piśmie wspomniałem o szkoleniu strażników miejskich w zakresie procesów spalania. Ich zadaniem jest kontrola, których efektem nie ma być tylko nakładanie mandatów, lecz przede wszystkim pouczenie kontrolowanego czym palić, jak rozpalać kocioł, czego nie wolno spalać a nałożenie mandatu jest ostatecznością. W

czasie kontroli strażnicy wręczają także kontrolowanym mieszkańcom "nasze ulotki"; jest to kolejny element edukacji w okresie życia PGN. Osobiście ca dwa razy w roku biorę udział w lokalnym programie radiowym i przekazuję mieszkańcom informacje dotyczące podejmowanych działań na rzecz, m. in. ochrony powietrza, likwidacji niskiej emisji zachęcając do korzystania z dotacji na ten cel. W ramach informowania lokalnego społeczeństwa w radio zostały kilkakrotnie wyemitowane spoty radiowe.

Wszystkie uwagi, które Pani przytoczyła w zakresie planowania przestrzennego są stosowane, łącznie ze wskazaniem paliw zalecanych na wybranych obszarach miasta.

Zakładam, że PGN jest dokumentem żywym i będzie podlegał okresowej aktualizacji, choćby w najbliższym czasie o Plan mobilności miejskiej i wówczas można Państwa uwagi uwzględnić, niekoniecznie wdrażając procedurę jego poprawienia, tak więc punkt o konieczności poprawienia dokumentu jest zbędny.

W świetle wcześniej przytoczonych argumentów zbędny jest także punkt 8 (ostatni, bo są "dwa punkty 8"), gdyż jak udowodniłem stan jakości powietrza w mieście jest dobry. Przy okazji proszę skonfrontować zalecany zakres PGN jaki rekomendował NFOŚiGW w Warszawie.

Z poważaniem

Marian Bartkowiak